

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De Iudicijs. Consilium LXI [i. e. XVI].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98691](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98691)

De Iudicijs.

S V M M A R I V M.

Iurisdiclio ordinaria quoad clericum exemptum.

1. Actor ex certa qualitate agens eam probare debet.
2. Residere nemo duobus locis potest in beneficio.
3. Inactum ibi finiri debet ubi captum est.
4. Ordinarij iurisdiclio prorogabilia.
5. Prorogatio iudicij quomodo fiat.
6. Exemptus ratione rei alibi forum sortitur.
7. Beneficia plura habens ratione cuiusque forum sortitur.
8. Exemptus ad officium aliud assumptus amittit responsum illius privilegium exemptionis.
9. Rectoris ecclesiasticæ appellatione venit etiam is qui simplex possidet beneficium.

CONSILIUM LXI.

MAGNA deductione aut subtili demonstratione opus non est in demonstrando, quod malo iure D. Petrus Trutius & cum eo Capitulum B. Mariæ Antverpiensis, à Reverendo Domino Abbate S. Gertrudis impetraverit literas inhibitoriales, contra Dominos Decanum & Capitulum S. Gummari Lirenſis Opponentes. In primis enim certum est, D. Petrum, ex cuius persona dependet hæc causa, illas impetrasse in qualitate Capellani residentis in Collegiata Ecclesia B. Mariæ Antverpiensis, & virtute exemptionis, quæ dictæ Ecclesiæ competere dicitur; & de neutro constare ex actis. Nam etſi Impetrans positivè allegaverit D. Petrum tempore citationis ab Officiali Cameracensi decretæ, fuisse residentem in Capellania in Ecclesia B. Mariæ Antverpiensis; est tamen id ab Opponentibus manifestè negatum, nec per impetrantem probatum; ita ut defectus qualitatē, in qua intentionis seu inhibitionis suæ causam & fundamentum constituit Impetrans, necessariò arguat iuris defectum: * qui enim in qualitate aliqua se fundat, præsertim si sine ea ius fundantis stare non potest, qualitatem illam ante omnia probare debet, gloss. & DD. in l. Eun. altum, de negot. gest. Alex. consil. 24. Animadversis nu. 2. vol. 2. etiamli aliqui in alijs facile præsumi posset illa qualitas; veluti paupertas, quæ licet naturaliter magis præsumatur, quàm divitiæ, probanda tamen est ab eo, qui paupertatem intentionis suæ causam proponit, gloss. Bart. & alij in l. si verò §. qui pro rei Quisq. cog. Bald. in l. Non prius in princ. C. Quando ff. vel privat. Sanè instrumentum in hac causa exhibitum, nihil facit ad probationem residentie in dicta Capellania; sed hoc tantum probat, quando Dominus Petrus factus fuerit Capellanus: at verò hoc non arguit residentiam; non magis quàm residentiam in Ecclesia Lirenſi, in qua tunc etiam erat Capellanus: nam utroque loco reledisse dici non potest, cap. Quia nonnulli. D. cler. non residen. & si posset, nihil obſtaret, quo minus ratione alterius domicilij coram Officiali in iustriahi posset, cap. fin. de foro compet. Et si præſumptione hic agendum esset, præsumi potius deberet tempore dictæ citationis in priore loco reledisse,

L 2

reledisse,

22 fructum dicti Abbatis & sui monasterij, * eo quod vulgaris iuris regula sit, à sequestro, cuius species est bonorum arrestum, non esse incipiendum, perinde iure Canonico, Clement. 1. de sequest. poss. ut civili approbata, l. 1. C. de probib. seq. pecu. Est enim huius generis arrestum velut species seu modus executionis, Card. Molin. ad consuetud. Paris. §. 52. gloss. nu. 2. à qua numquam faciendum est initium, l. 1. §. ult. C. de exec. rei iud. & violentie quandam speciem habet huiusmodi arrestum, per quod possessor si non omnino, propriè spoliatur suâ possessione, illi tamen eripiuntur, vel saltem impediuntur possessionis commoda, propter impeditam facultatem continuandi perceptionem fructuum: ideoque nullâ ratione secundum terminos juris communis ferenda, Felim. in c. Licet causam n. 11. de probat. Petr. Anchoran. cons. 248. Ad prædicta dubia nu. 3. Steph. Bertrandus cons. 257. Viso processu nu. 7. vol. 8. Et quamvis apud iudices laicos in vii passim nunc sint huiusmodi arresta, & ab illis plerumque fiat initium litis; in foro tamen Ecclesiastico tam habbarus usus receptus non est, nec tolerari debet, propter iuris communis illi repugnantes rationes. Neque enim quod in foro seculari utatum est inter mere laicos, statim quoque eodem exemplo rapiendum & transferendum est ad forum Ecclesiasticum, in quo non secundum leges aut consuetudines lateorum, sed secundum præscriptum juris tantum procedendum, & iudicandum est, c. Quod clericis de foro compet.

23 Absurda quoque est, quæ in dictis literis continetur, brachij secularis invocatio dicto arresto & executioni dictarum literarum adjuncta; ob id, quod ab illa multò minus fieri debeat initium litis, & ad illam iudex Ecclesiasticus contra Ecclesiasticum procedere non possit, nisi propter extremam inobedientiam: potius enim quàm ad illam perveniat, debet adhibere omnia alia iuris remedia, quibus contumacia non obtemperantis ius dicenti alias coerceri potest, l. 1. D. si quis iudic. non obtemper. & tunc demum ad invocationem hanc descendere, cum fecit quicquid potuit, & non habet ultra quod amplius faciat: ita ut hoc remedium invocationis brachij secularis pro supplemento tantum sit; ut bene notat Archidiaconus, in c. De persona xi. q. 1. Quod cum factum non sit in hac causa, consequens est huiusmodi invocationem tam improprie factam nullius esse momenti c. Cum non ab homine de iudic. Oldrad. consil. 89. Episcopus invocat brachium seculare, nu. 5. Quæ omnia cum se ita habeant, consultum, imò necessarium est Redo D. Abbati, ut adversus has Remi D. Episcopi literas tot vitij nullitatis & iniustitiæ laborantes, oportuno iuris remedio sibi consulat: & quidem expeditissimè & consultissimè per refugium ad D. Conservatorem privilegiorum Ordinis Præmonſtratenſis, cuius autoritate (quia major est ordinariâ potestate, & adversus ordinariam potestatem infringentem privilegia Ordinis constituta est) per literas inhibitoriales & huiusmodi attentatorum revocatoriales facillè cassabuntur & irritabuntur, quæcumque dictus Reverendissimus Episcopus per dictas suas literas & illarum occasione hæcenus fecit, & fortè adhuc, antequam illi sic occurratur, facturus erit.

Cons. Wamef. Tom. I.

resedisse, ex prioritate beneficii; eo quod mutatio non presumatur, sed probanda sit. *l. Eum qui De probat.* præsertim quod tam magnum intervallum temporis intercesserit inter executionem citationis dicti Domini Officialis, & impetrationem harum

literarum inhibitoriarum. ¶ Quo constituto certissimum est nihil prodesse Impetranti, ad evadendum jurisdictionem Domini Officialis, quæ jam non tantum citatione, sed etiam longo iudicii progressu cæpta & præoccupata erat: ubi enim ceptum est iudicium, ibi finiri debet, *l. Vbi acceptum de iud.* & mutatio fori seu domicilii subsequens, iudicium præoccupatum non mutat, *l. Cum quædam puella de iurisd. om. iud.* Idque etiam si litis contestatio ante mutationem facta non sit, *c. penul. & ibi gloss. & dd. de foro compet.* potissimum ubi ordinarius iudex citavit; ut est in proposito. Sic ut nihil prosit Impetranti ad subterfugiendam jurisdictionem Domini Officialis (cui secundum communem juris dispositionem ante residentiam in Ecclesia Antverpiensi Impetrans subiectus erat; est enim Episcopus & Officialis omnium clericorum ordinarius iudex, *c. 1. de foro compet.*) quod postea alterius privilegii fori esse ceperit, *l. Si quis postea quam de iudicis*; de quo tamen privilegio nihil etiam hic constat; nam in tota actorum lectione nusquam comperio exhibitum privilegium exemptæ Ecclesiæ Antverpiensis ab ordinaria jurisdictione; quod propterea præsumi non debet; tum quia facti est, tum quod exemptiones odiosæ sint, *c. Cum persona, c. Autoritate §. 1. de privileg. lib. 6.* omniumque exemptionum tenor & potestas non semper sit eadem, *c. Si Papa, de privileg. lib. 6.*

Sed ut concedamus impetrantem utrumque probasse, exemptionem & residentiam tempore primæ citationis, an inde melior nunc futura erit dictarum literarum inhibitoriarum conditio? nequaquam; nam prorogatione Impetrantis fundatum & stabilitum fuit iudicium & jurisdictio D. Officialis; ordinarij enim, seu Episcopi jurisdictione prorogabilis est, *l. 1. & 2. de iudic. l. Privatorum, de iurisd. om. iudic. Marian. Socinus in c. Significasti. nu. 2. de foro compet. Fred. de Senis conf. 14. incip. Monachus Persusius. Albericus in l. Si quis in conscribendo c. de pactis.* & ab exemptis prorogari potest etiam, ut plerique putant, sine licentia Papæ, cui immediate subiunguntur: res enim facile redit ad suam naturam, *l. Si unus. §. pactus de pactis*; nec prohibetur quis favori pro se introducto renuntiare, *d. l. Si quis in conscribendo.*

De actu etiam prorogationis satis constat per id quod Impetrans petierit absolvi, quod arrestum amoveri petierit, & obtinuerit, quod cautionem eo nomine præstiterit, & appellationi ab amore arresti pro Opponentibus interpositæ restiterit, causasque & rationes, cur huiusmodi appellationi deferri non debuerit, scripto exhibuerit; item in appellationis causa terminum collegerit ad respondendum articulis Opponentium, eundemque prorogari obtinuerit, eaque omnia sine ulla protestatione aut propositione declinatoriæ exceptionis: non enim tantum per litis contestationem solemnem, sed etiam alios actus, qui pro contestatione habentur & admixtum habent con-

sensum prorogationis, sit iudicii prorogatio, eleganter Socin. in d. cap. Significasti nu. 47. Sic itaque & hac ex parte ubi ceptum est iudicium, finiri debet, nullaque inhibitione prætextu exemptionis turbari.

Eo quoque cessante, adhuc salva est prioris iudicii coram dicto D. Officiali cepti conditio; exemptio enim aut privilegium, quod quis nisi coram certo iudice valeat in ius trahi, non extendit se ad eas lites quæ ratione rei alibi fiæ oriuntur; sed quoad eas manet integra jurisdictione ordinarij Iudicis sub cuius jurisdictione res est, *cap. 1. de privileg. lib. 6.* ut generaliter ratione rei quis forum sortitur, *cap. Sane de foro compet.*

Proinde cum controversia, quæ est inter Opponentem & Impetrantem, sit de deservitura, & excessu vel delicto commisso circa deservituram beneficii, quod est sub jurisdictione Episcopi Cameracensis, debet ratione ejusdem beneficii coram eodem Episcopo seu ejus Officiali stare iuri: nam sicut ille qui varijs locis plures res possidet, potest in quolibet, ratione cujuscunque rei conveniri; ita quoque qui plura habet beneficia in diversis locis, ratione cujusque beneficii ex quo controversia oritur, sortitur forum in loco beneficii, *gloss. cap. Quia in tantum in v. plures. de preben. dd. in cap. dilectus filius 2. de rescrip.* non tantum si agatur de ipsa re seu beneficio, verum etiam si actio vel querela aliqua oriatur circa vel propter rem aut beneficium Socin. in d. c. Sane, nu. 4. versic. tertia declaratio. ¶ Vnde dicit Ancharanus in d. c. 1. §. nu. 6. de privileg. lib. 6. si exemptus assumatur ad regimen Ecclesiæ non exemptæ, ratione non exemptæ Ecclesiæ subest ordinario illius sub quo est eadem Ecclesia: ¶ quod autem de Ecclesia dictum est, ad quæcumque alia beneficia transferendum; cum appellatione Rectoris Ecclesiastici comprehendatur etiam Rector simplicis beneficii Socin. in cap. Cum sit generale nu. 5. de foro compet. Exemptus itaque ex causa unius beneficii seu rei vel loci, non debet censeri exemptus circa ea, quæ respiciunt aliud beneficium minimè ab ordinaria jurisdictione exemptum & ab eodem possessum, ut expresse jure cautum est, *c. Cum Capella & ibi gloss. fin. de privileg.* Huiusmodi enim privilegia personalia non sunt, sed realia, *panor. in d. c. Cum Capella nu. 2.* ideoque intra terminos & fines rei concluduntur, neque ad alia extenduntur, *cap. Porro de privileg.* & est bona concludensque ratio; ne sub huiusmodi privilegij prætextu beneficiatus impunè circa alia beneficia excedat, & se ab ordinaria animadversione & correctione subtrahat, *panor. in d. c. Cum Capella. in princ.*

Quia igitur causa litis coram Domino Officiali Cameracensi contra Impetrantem instituta concernit malam deservituram Capellanæ trium Regum, quam Impetrans habet in Ecclesia Lirenfi, de qua nullum exemptionis privilegium allegatum est; sequitur, quod exemptio, quæ competere posset ratione alterius Capellanæ, quam Impetrans habet in Ecclesia Antverpiensi, prodesse non possit eidem Impetranti ad subterfugiendam ordinarij Episcopi jurisdictionem circa causas emergentes

EX CAP.

ex Capellania Lirensi. Atque ita apparet, triplici ratione Impetratam malo iure impetrasse literas inhibitoriales; ratione privilegij exemptionis Ecclesie Antverpiensis de quo non constat; & si de eo constaret, uti non potuisse tempore litis coram Officiali inchoata, propter defectum residentie, & præsupposita residentia illud prorogatione inutile sibi fecisse; & denique quod intra suos fines constructum ad causam Capellanie Lirensis extendi nequeat: sic ut officio Reverendi Domini Abbatis, falsâ Impetrantis allegatione circumventi, incumbat huiusmodi literas revocare & cassare, & Opponentem ab instantia & observatione iudicii absolvere, Impetrante in expensis condemnato.

De Iudicijs.

S V M M A R I V M.

Index Ecclesiasticus de rebus secularibus.

1. Index affectibus moveri non debet.
2. Papa subijciuntur omnes Ecclesiastici.
3. Appellari semper potest ad Sedem Apostolicam.
4. Index Ecclesiasticus quando de rebus secularibus iudicet.
5. Mansionarii Ecclesie quamvis laici, quoad iurisdictionem rerum suis sunt Ecclesie.
6. Ecclesiastici possunt sub se habere laicalia tribumalia.
7. Causa Ecclesiastica que.
8. Causa semel coram Ecclesiastico introducta semper manet Ecclesiastica.
9. Appellare à quocumque gravamine quando possit laici.
10. Ecclesiastici quando ut laici censentur quoad res profanas.
11. Intellectus cap. Romana §. debet. de appel. lib. 6.

CONSILIVM LXVII.

MULTIS ac gravibus ipsæque falsis criminationibus & delationibus in summam indignationem atque odium apud Dominum Drossardum de Stockhem pertractos audimus Matthiam N. aliosque ipsius confortes litis, quam pendentem habent in appellationis causa coram D. Decano S. Jacobi Lovanientis ex delegatione Apostolica adversus mulierculam quandam, quæ lachrymis suis & in cælum usque sublatis clamoribus omnem hanc invidiam dictis confortibus concitavit. * Laudandum sanè Domini Drossardi propositum, si in hoc incumbit, ne iniquum damnum quis sentiat, l. *illicitas in princ. De off. presid.* ne à potentioribus humiliores opprimantur, d. l. *illicitas §. ne potentiores*; ut malis hominibus provincia careat, l. *Congruat. de off. presid.* laudandum si hæc non cæco impetu, si non ad calumnias falsæque delationes aliorum faciat, eorum præcipue, quos res contingit. Excandescere namque adversus eos, quos malos putat, precibus calamitosorum illachrymari, vel improbitati cedere facile, neque constantis, neque recti Iudicis est, l. *Observandum d. tit. l. Nec quicquam §. observare de off. procon. & leg.* Proinde ut ad hanc animi moderationem non tam vocemus, quam retineamus

Conf. Wamel. Tom. I.

Dominum Drossardum in causas tantæ invidiæ & odij, quæ dictos Appellantes in magnum metum comminati carceris & concussionis consuecunt, inquiremus; & inquirendo (ut speramus) animum D. Drossardi in diversam partem deducemus.

Intelligimus inde potissimum omnem hanc invidiam & offensam esse exercitatam, & in eam opinionem Dominum Drossardum pertractum, ut omnibus modis id agat, quo Appellantes à perfectione suæ appellationis desistant; quod appellantes hanc causam; quæ de re mere temporali, hoc est fundo seu agro est, ad iudicium Ecclesiasticum pertraxerint, & extra ditionem Leodiensem Lovanij nunc persequantur. Hinc si demonstrare poterimus, Appellantes neque ex loco seu Iudice, neque ex materia, neque in modo peccasse aut aberrasse, non videmus quâ ratione sine læsione iustitiæ, sine crimine concussionis (quod gravissimum & severiore castigatione dignum est, l. *severiter. C. De excusat. tit. l. Quod evitandum C. de consuet. ob turp. caus. l. Qui officij De contrah. empr. l. 2. de concussion. ac lege Evangelica prohibetur, Luca 6. 3.) debeat vel possit Dominus Drossardus Appellantes ab appellatione (quod oppressorum in iudicio unicum fere remedium est, l. x. d. de appellat.) depellere.*

Equidem quod ad locum seu iudicem attinet, arbitramur summam injuriam Appellantibus fieri, si inde adversus eos durius statuendi prætextus aliquis arripiatur, aut veluti vindictæ propter læsam temporalem iurisdictionem Reverendissimi Domini Episcopi Leodiensis (in cuius territorio & iurisdictione est pagus de Dillen, ubi bona, de quibus est controversia, sita sunt,) occasio sumatur: * vulgatissimum namque simul & notissimum est, omnes omnino Ecclesiasticas personas, sive Archiepiscopos, sive Episcopos, sive Cathedralis, sive etiam Collegiatis Ecclesias, ceteraque corpora Ecclesiastica immediate vel mediate subijci velut capiti & communi omnium Domino ac iudici, sacrosanctæ Sedi Apostolicæ, c. *per venerabilem Qui sibi sint legiti. e. Antiqua De privileg. c. cum sita ix. q. 3. c. fin. & ibi gl. f. & Panor. de foro compet.*

† Ut & illud ab iisdem personis & corporibus regulariter, omnis etiam medijs & subalternis iudicibus, si quam sententiam dixerint, ad Sedem Apostolicam appellari posse, atque appellationem ab ijs interpositam, ritè & legitime ad eam devolvi. d. c. *Cum sita c. Ad Romanam 11. q. 6. c. Si duobus c. Solicitudinem. de appellat.* Cum itaque evidentissime ex actis constet, hanc appellationem, quæ præfato Domino Decano per Sedem Apostolicam est commissæ, interpositam esse à decreto lato per Decanum & Capitulum S. Servatii Traiectensis, quos sine ulla probationis necessitate constat esse Ecclesiasticas personas, & jure exemptionis ab ordinarij iurisdictione immediate subiectos Sedi Apostolicæ; inevitabili ratione infertur, appellationes ab eorum sententijs & decretis ad Sedem Apostolicam esse interponendas.

Quam juris constitutionem nihil turbat, nec ut officium suum perdat efficit, quod materia hujus litis sit de re mere reali, ac prorsus temporali inter personas prorsus laicas; nam potest iudex Ecclesiasticus cognoscere & iudicare tam in causa